

DOMINE

FEMINISTIČKA ORGANIZACIJA
ZA PROMICANJE ŽENSKIH
PRAVA I RAZVOJ CIVILNOG
DRUŠTVA

2007

Izdavačice:

Udruga „Domine“
Bosanska 4, Split

Za tisak priredila:

Mirjana Kučer

Dizajn i grafičko uređenje:

Ivana Bakić
Bruno Pavletić

Tisak:

Kajda d.o.o.
Velebitska 27, Split

Naklada : 1000

Nacionalna Zaklada -

FEMINIZAM

teorija i praksa koja polazi od načela jednake vrijednosti žena i muškaraca, a za svoj krajnji cilj postavlja ukidanje svih oblika diskriminacije žena

Izvještaj o radu udruge Domine za 2007. Godinu

❖ O Dominama

Domine su feministička, nevladina, neprofitna organizacija osnovana krajem 2002., sa ciljem promicanja ženskih ljudskih prava i razvoja civilnog društva.

Osnovale su je žene koje su većinom dugi niz godina bile aktivne na civilnoj sceni i u radu sa ženama. Udruga je formalno registrirana u srpnju 2003.

U svoj prvi ured uselile smo na Međunarodni dan žena, 8. ožujak 2004.

Odabirući ime DOMINE željele smo nagovijestiti domino-efek,t koji nastojimo izazvati promoviranjem zaštite ženskih ljudskih prava i drugih vrijednosti civilnog društva. Istovremeno, odabiranjem starog splitskog i dalmatinskog ženskog imena – DOMINA, željele smo naglasiti važnost djelovanja na području regije Splita i Dalmacije.

Opredijelile smo se za javno zagovaranje prava žena kroz prisustvo u javnosti, putem medija i u direktnim kontaktima s građankama i građanima, putem edukacija na radionicama, predavanjima, okruglim stolovima. Kao posebne vrijednosti njegujemo međusobno uvažavanje, povjerenje i solidarnost, te stvaranje ozračja osvještavanja i potpunog realiziranja osobnih potencijala.

Organizacija ima čitav niz volonterki-a, suradnica-ka, prijateljica-a koje svojim radom doprinose ostvarenju zajedničke misije i ciljeva.

2007. bila je prijelomna godina jer smo ostale bez institucionalne potpore naših prvih podržavateljica i partnerica, ženske fondacije iz Švedske, Kvinna till Kvinna. Nakon godine krize, 2008. smo dočekale osnažene, s novim volonterkama i članicama, pet zaposlenih žena, t s najvećim ostvarenim budžetom od osnivanja udruge. Udruga je izgradila vlastiti stručni tim, kapacitiran za edukacije iz područja ekonomskog, političkog osnaživanja žena i zaštite ženskih ljudskih prava, te jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva.

U 2007. započele smo strateško planiranje te redefinirale ciljeve djelovanje udruge. Na redovitoj godišnjoj Skupštini u lipnju 2007. promijenile smo naziv udruge u **DOMINE, feministička organizacija za promicanje ženskih prava i razvoj civilnog društva.**

Važnim postignućem u protekloj godini smatramo osim definiranja novih ciljeva i naziva, redefinirale smo i organizacijsku strukturu Domina.

Važno postignuće je i ostvarenje projekata i aktivnosti odobrenih kroz 2007. godinu. Posebno nam je značajna odobrena institucionalna potpora za

razdoblje 2008-2010 od strane Nacionalne zaklada za razvoj civilnog društva, te nastavak programa medijske suradnje u 2008. i 2009. Važan uspjeh ostvarile smo na kroju godine izložbom „Žene Splita i Dalmacije – ženski vremeplov.

Udruga je opremljena svime neophodnim za rad. Prepoznate smo u lokalnoj zajednici kao organizacija koja se neposredno zalaže za zaštitu prava čena, te svojim radom doprinosi općem dobru te ima izgrađen kvalitetan odnos s medijima.

Naše članice prošle su više oblika edukacija. Usvajanje novih znanja i vještina i otvorenost prema svladavanju konflikta i suočavanju sa strahovima i predrasudama smatramo svojim velikim postignućem. Razvile smo suradnju s lokalnim, regionalnim te udrugama iz Hrvatske i šire. Naša snaga su naše korisnice, naše ulične akcije i medijska zastupljenost.

Domine će i u narednih pet godina nastaviti promicati ideju unaprjeđenja položaja žena u javnom i privatnom životu te poticati punu ravnopravnost žena i muškaraca, te implementaciju rodne politike u javne politike, temeljem Zakona o ravnopravnosti spolova, međunarodne Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena – CEDAW, te standarda i preporuka Europske Unije.

Prve hrvatske studentice/ Otvaranje odaja znanja

Godine 1901. u prostranstva znanja kroz koja su do tada mogli šetati samomuškarci kročile su i prve studentice. Mudroslovni fakultet Kraljevskog sveučilišta Franje Josipa I u Zagrebu prvi je otvorio svoja vrata pripadnicama ženskog roda te im 1901. godine omogućio upis na redovan studij. Naše prve studentice bile su, **Milica Bogdanović** (povijest i geografija), **Milka Maravić** (filozofija, fizika i kemija) i **Vjera Tkalčić** (botanika i kemija). Milica Bogdanović ujedno je i prva žena s postignutim doktoratom znanosti kojeg je vrijedno zaslužila 1905. godine. Na ostale fakultete Sveučilišta u Zagrebu, prve su se studentice upisivale desetljeće kasnije.

❖ Povijest

➤ Društveni kontekst

Položaj žena u Hrvatskoj, pa tako i u gradu Splitu specifičan je utoliko što je Hrvatska država u još uvijek nedovršenom procesu tranzicije, opterećena posljedicama ne takoavnog rata, a s druge strane poput drugih postsocijalističkih zemalja, Srednje i Istočne Europe pritisnuta procesima zahuktale modernizacije i globalizacije.

Položaj žena u Hrvatskoj ne razlikuje se puno od položaja žena u suvremenim demokratskim državama. Naime, nigdje, osim možda u Skandinavskim zemljama, prije svega u Finskoj i Švedskoj, nije ostvaren zadovoljavajući postotak prisutnosti žena u tijelima političke moći odlučivanja. Bila zastupljenost žena 10% ili 25% politika koju vodi određeno tijelo političkog odlučivanja nije prepoznata kao ženska ili za žene. Žene nisu podzastupljene samo u politici. Njihov položaj u odnosu na muškarce ne povoljniji je i u gospodarstvu. Osobito je vidljiva manja zastupljenost žena na menadžerskim pozicijama. Žene čine većinu žrtava obiteljskog i svih drugih oblika nasilja, te većinu nezaposlenih i siromašnog stanovništva.

Država ima utvrđene institucionalne mehanizme za promicanje ravnopravnosti spolova, od kojih je najvažniji Zakon o ravnopravnosti spolova, kao temeljni zakon, budući je ravnopravnost spolova uvrštena u temeljne vrednote Ustava RH. Na nivou država djeluje Vladin ured za ravnopravnost spolova i Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova. Povjerenstva za ravnopravnost spolova uspostavljena su u svim županijama te u određenom broju gradova i općina. Međutim, rodno osjetljiva politika prisutna je samo formalno. Formalno –pravne promijene većinom su rezultat procesa pristupa Hrvatske, kao države – kandidatkinje Europskoj uniji. Stvarne primjene rodno osjetljive politike nema ni na nacionalnom ni na lokalnom nivou. Posebno je loš položaj žena i provedba rodno osjetljive politike na području lokalne i regionalne vlasti. Nezainteresiranost politike prema „ženskom pitanju“ i primjeni načela ravnopravnosti spolova najbolje se očitovala tijekom izbora za Sabor u studenom 2007, nakon kojeg se smanjio broj žena u Saboru, a pitanje ravnopravnosti spolova zamijenile su neke politički „važnije“ teme. Nasilje protiv žena, socijalno je najizraženije područje kršenja ženskih ljudskih prava. Država je na tom području donijela čitav niz strategija, protokola i konkretnih mjera, pa ipak, još uvijek nije riješeno pitanje skloništa za žene žrtve nasilja i svake godine iznova upitno je zatvaranje pojedinih skloništa zbog nedostatka financijskih sredstava.

Na nivou države donesena je već 3. po redu Nacionalna politika za promicanje ravnopravnosti spolova (2006-2010), a da se pri tom ni jedna od donesenih politika nije bila primjenjivana u praksi i ciljevi politike ostvareni su ili

se ostvaruju u minimalnom postotku. Rodna statistika provodi se na nivou Državnog zavoda za statistiku, ali ne postoje primjeri rodnog budžetiranja i implementacije rodne politike uz javne politike kako na nacionalnom, tako i na lokalnom, odnosno regionalnom nivou vlasti.

➤ **Misija**

DOMINE su nastale iz potrebe da u gradu Splitu i Dalmaciji, tradicionalno okrenutoj patrijarhatu aktivno zaživi organizacija koja u svojoj **misiji i ciljevima djelovanja** ima zacrtano promicanje i zaštitu ženskih ljudskih prava i osnaživanje žena za preuzimanje aktivne uloge u svim segmentima društvenog života. Domine njeguju feminističku viziju dokidanja patrijarhalnih društvenih odnosa i postizanje pune ravnopravnosti žena i muškaraca.

Domine se zalažu za poštivanje i zaštitu prava i sloboda koje suvremeno demokratsko društvo jamči pojedincima-kam. Vrijednosti koje zastupamo u ostvarenju naše misije su pravo pojedinca-ke na izbor i različitost, na život u nenasilju i toleranciji, razvijanje rodne ravnopravnosti i jednakih mogućnosti za sve, obrazovanje za civilno društvo, zaštitu okoliša i održivi razvoj. Posebno se zalažemo za feminističku viziju i žensku solidarnost.

➤ **Ciljevi**

Ciljevi djelovanja udruge određeni su Statutom i redefinirani tijekom strateškog procesa 2007. Najvažniji ciljevi djelovanja udruge su slijedeći:

- Promicanje, zagovaranje, primjena i zaštita ženskih ljudskih prava; unaprjeđenje društvenog statusa žena;
- Zagovaranje veće participacije žena u svim područjima društvenog i javnog života, osobiti u politici i gospodarstvu;
- Ekonomsko osnaživanje žena;
- Praćenje i analiza pravne prakse i provođenja javne politike za poboljšanje položaja žena u društvu,
- Podizanje razine znanja i vještina djece, mladih i žena o ženskim ljudskim pravima i drugim vrijednostima civilnog društva;
- Podizanje razine svijesti i društvene odgovornosti medija za promicanje prava žena;
- Publiciranje i vođenje knjižnice s temama feminizma i civilnog društva;

- Udruživanje s drugim feminističkim organizacijama civilnog društva na lokalnom, regionalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou, s ciljem poboljšanja položaja žena na lokalnoj i globalnoj razini.

TAJNE OSMOG MARTA

Za obilježavanja *Osmoga marta* zaslužna je **Clara Zetkin**. Još davne 1910. godine, tajnica Međunarodnog saveza žena na kongresu Socijalističke internacionale u Kopenhagenu, Clara Zetkin predložila je da jedanput godišnje socijalistkinje svih zemalja organiziraju svoj dan. On je u prvom redu imao služiti borbi za žensko pravo glasa a isto tako imao je zadaću da upozori na dugogodišnju borbu radnica da se ravnopravno uključe u radnički pokret. Zašto je Clara Zetkin odabrala upravo taj dan, ne zna se točno. Najčešće se spominju događaji koji su odigrali na taj datum nekoliko godina ranije a tiču se aktivnog okupljanja žena.

1875. Na tekstilne radnice u New Yorku koje su osmog ožujka prosvjedovale tražeći kraći radni tjedan vojska je otvorila vatru.

1908. Radnice su osmog ožujka demonstrirale na ulicama New Yorka tražeći pravo glasa za žene, ukidanje dječjeg rada i bolje radne uvjete.

Osmi mart ubrzo postaje **Međunarodni dan žena** te se prvi puta obilježava 1911. godine, iako nekoliko dana kasnije. U Austriji, Danskoj, Njemačkoj i Švicarskoj 19. ožujka na ulicama se okupilo mnoštvo žena, a osim prava glasa zahtijevale su i pravo na rad te prestanak diskriminacije na poslu. Kasnije obilježavan točno 8. ožujka, **Međunarodni dan žena** postaje praznikom u mnogim zemljama. Priča *Osmoga marta*, priča je žena koje su stvarale povijest. Danas **Međunarodni dan žena** povezuje žene koje inače dijele etničke i kulturalne razlike, a njegovo obilježavanje podsjetnik je na njihovo zajedništvo u borbi za jednaka prava sudjelovanja u društvu zajedno s muškarcima.

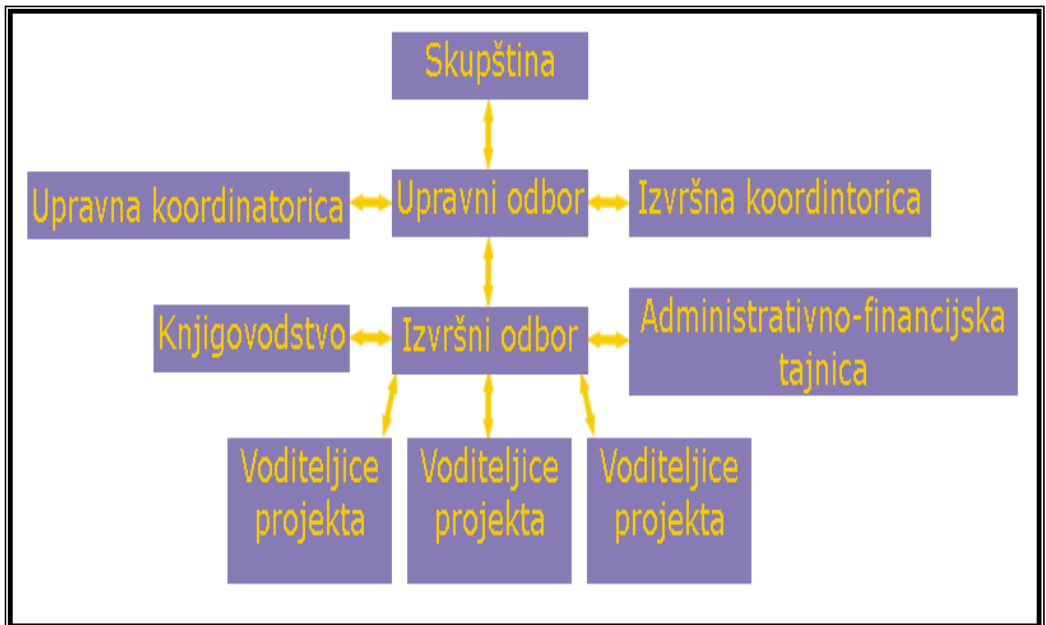
➤ **Struktura**

Organizacijska struktura određena je Statutom. Nova organizacijska struktura prihvaćena je na godišnjoj Skupštini udruge u lipnju 2007.

Najviše tijelo je Skupština, koja se sastaje najmanje jednom godišnje i donosi sve statutom propisane odluke vezane uz identitet udruge. Udrugom upravlja Upravni odbor, koji ima funkciju i nadzornog tijela. Na čelu Upravnog odbora je upravna koordinatorica, ujedno i predsjednica udruge. Izvršnu funkciju obavlja Izvršni odbor, kojeg čine sve zaposlene osobe, voditeljice projekata i volonterke-i. Izvršna koordinatorica koordinira i nadzire rad voditeljica projekata te odgovara za rad Izvršnog odbora Upravnom odboru.

Članica Domina može biti svaka žena koja prihvaća naše vrijednosti i dijeli našu misiju. U 2007. udruge je imala 12 redovitih članica.

ORGANOGRAM “DOMINE”

➤ **Metode rada**

- **Javno zagovaranje** – veće političke participacije žena, zaštite ženskih ljudskih prava, integracije rodno osjetljive politike te rješavanje drugih, za poziciju žena u društvu važnih pitanja (kampanje, javne akcije, okrugli stolovi...)
- **Edukacije** – prvenstveno žena i mladih o pravima žena, rodnoj ravnopravnosti i civilnom društvu (radionice, predavanja, seminari..)
- **Kampanje** – u povodu značajnih datuma, kao što su Međunarodni dan žena, „V – day – dok nasilje ne prestane“ i „16 dana aktivizma u borbi protiv nasilja protiv žena“
- **Medijska promocija** – ženskih ljudskih prava i civilnog društva, oglašavanje u medijima te vlastita TV produkcija
- **Istraživanje i publiciranje** – vezano uz poziciju i probleme s kojima su žene u društvu suočene

❖ **Edukacijski centar Domine**

➤ **Program političkog i ekonomskog osnaživanja žena**

Od svog osnutka do danas udruga kontinuirano razvija program povećanja političke participacije žena te uspostave i provođenja institucionalnih i zakonskih okvira načela ravnopravnosti spolova.

U 2007 provodile smo program „**Moj glas za 40%**“ s ciljem povećanja udjela žena, zastupnica u Saboru iz X. izborne jedinice, područje Splita i dijela Splitsko-dalmatinske županije, te primjena važećeg Zakona o ravnopravnosti spolova u izbornoj kampanji političkih stranaka na parlamentarnim izborima u studenom 2007. Projekt je financiran od strane Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva, kroz programsko područje demokratizacija i razvoj civilnog društva. Tijekom trajanja projekta, s naglaskom na vrijeme prije izbora vođena je kontinuirana medijska kampanja zagovaranje većeg udjela žena u politici i poštivanja izbornih kvota. Održana su tri okrugla stola, u Omišu, Splitu i na otoku Šolti. Tiskan je promidžbeni materijal koji je slan predstavnicima političkih stranaka i dijeljen građankama/ima u 3 organizirane javne akcije.

Nažalost, premda je na izbornim listama za X. izbornu jedinicu bilo zastupljeno 31,43% žena (od 350 kandidata 110 su bile žene), a broj žena predstavnicu u Saboru iz ove izborne jedinice povećan je sa 3 na 4 žene (sa 21,43% na 28,57%), ukupan broj žena u Saboru smanjio se sa 22% na 20%. Primijećeno je da pitanje ravnopravnosti žena i provođenja rodno osjetljive politike nije bilo raspravljano tijekom političke kampanje za izbore.

S ulične akcije obilježavanja 8. ožujka – Međunarodnog dana žena – prodaja cvijeća i dijeljenje razglednica i letaka „Moj glas za 40%“

Rezultat direktnog zagovaranja i lobiranja Domina za uspostavu lokalnih povjerenstava za ravnopravnost spolova je osnivanje 5 gradskih povjerenstava za ravnopravnost spolova na području Splitsko – dalmatinske županije (Vrgorac, Komiža, Split, Hvar i Omiš). Članica Domina imenovana je u Povjerenstvo za ravnopravnost spolova Grada Splita.

Krajem godine započele smo projekt „**Stvaranje novih mogućnosti na tržištu rada**“, kao partnerska organizacija udruge CESI (Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje) iz Zagreba. Projekt je financiran od strane Europske komisije u okviru programa PHARE 05. Projekt je započeo u prosincu 2007 i trajat će do kraja studenog 2008. U okviru projekta educirat će se i osnažiti nezaposlene žene starije od 40 godina koje dugotrajno traže posao, te samohrane majke i mlade žene koje se zapošljavaju po prvi put. Projektom su predviđene radionice traženja posla, poduzetništva, besplatna edukacija za rad na računalu za stjecanje ECDL certifikata, grupe podrške te Internet soba za korisnice. U gradovima Splitu i Zagrebu bit će obuhvaćeno više od 300 direktnih korisnica projekta.

Rad na ekonomskom osnaživanju žena dio je redovnog programa Domina. Tijekom druge polovice 2007, zaključno s 31.12. 2008. provodile smo projekt: „**Europska socijalna politika i zapošljavanje – jednake mogućnosti na tržištu rada za žene u Dalmaciji**“. Projekt je bio financiran od Ureda za ravnopravnost spolova Vlade RH, te Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva. Cilj projekta bio je podizanje zagovaranja usklađivanja radnog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU, te podizanje razine svijesti i znanja nezaposlenih žena i vlasnika/ca malih i srednjih poduzeća, te šire javnosti o mjerama poticanja zapošljavanja žena o socijalnoj politici i zapošljavanju EU. Konkretni rezultati projekta su jedna održana međunarodna konferencija, dvije radionice za nezaposlene žene i male i srednje poslodavce, te tiskana brošura.

Međunarodna konferencija održana je u Splitu, 15.lipnja 2007. na temu: „**EU između rodno osjetljive politike i patrijarhalnog tržišta rada – Što žene mogu očekivati?**“. Konferencija je održana u suradnji s Hrvatskom zavodom za zapošljavanje, Područni ured u Splitu te Nacionalnom zakladom za razvoj civilnog društva. Gošće predavačice na konferenciji bile su **Rachel Silvera**, doktorica ekonomskih znanosti i dugogodišnja predstavnik Francuske u Europskoj komisiji u radnoj skupini Rod i zapošljavanje pri Uredu za jednake mogućnosti te **Lilian French Halls**, predsjednica Europske feminističke inicijative za drugačiju Europu. Pored gošći iz inozemstva na konferenciji su izlagali **Gordana Sobol**, zastupnica u Saboru RH, predsjednica Odbora za ravnopravnost spolova, **Renato Jerončić**, analitičar HZZ, Područnog ureda u Splitu, te **Ivanka Luetić Boban**, županijska vijećnica i predsjednica Županijskog

povjerenstva za ravnopravnost spolova. Konferencija je organizirana za predstavnice i predstavnike udruga poslodavaca, poduzetništva, obrta, malih i srednjih poduzeća, agencija i udruženja koja prate stanje na tržištu rada, te organizacija civilnog društva, sindikata i političkih stranaka.

Svjesne činjenice da se Hrvatska sve više približava trenutku ulaska u EU te da građanke i građani znaju jako malo o načinu funkcioniranja EU, te pravima i obvezama Hrvatske kao članice EU, Domine su kao organizatorice konferencije nastojale realno predstaviti europsku socijalnu politiku i zapošljavanje, usporedit uvjete za žene na tržištu rada u EU i Hrvatskoj. Još jedan od važnih ciljeva konferencije bio je određivanje smjernica za poboljšanje položaja žena na tržištu rada, a prema europskoj socijalnoj politici i zapošljavanju, sukladno načelu jednakih mogućnosti.

Sudeći prema raspravi i zaključcima konferencije položaj žena u Hrvatskoj je nezadovoljavajući daleko od uravnoteženog. Žene čine većinu nezaposlenih i diskriminirane su pri zapošljavanju i profesionalnom napredovanju. Potrebno je dodatno raditi na edukaciji i osvještavanju onih koji donose i provode postojeće mehanizme, kao i osnaživati žene da zahtijevaju prava koja im pripadaju. Za brži ulazak žena na tržište rada potrebno je razviti koncept usklađivanja obiteljskog i profesionalnog života te svakako pronalaziti nove poticajne modele zapošljavanja teško zapošljivih žena te insistirati na jasnoj političkoj volji za provođenje načela jednakih mogućnosti.

Izlaganja i zaključci konferencije predstavljeni su u brošuri objavljenoj u prosincu 2007: „**Hrvatska u približavanju EU – jednake mogućnosti na tržištu rada**“

RADIKALNI FEMINIZAM /OSOBNO JE POLITIČKO!/ STVARANJE SESTRINSTVA

Radikalni feminizam vidi opresiju žena kao temeljni oblik opresije koja prelazi granice rase, kulture i klase. Tomu je razlog patrijarhalno društvo koje omogućava dominaciju muškaraca nad ženama. Osobna politika radikalnog feminizma daje naglasak na seksualnu i reproduktivnu eksploataciju žena kao i na nasilje muškaraca nad ženama. Također se fokusira na propitivanje rodnih uloga. Radikalni feminizam pokušava povući crtu između biološki i kulturološki određenog ponašanja da bi u mogućoj mjeri oslobodio žene i muškarce od njihovih uskih rodnih uloga.

U 10. mjesecu održale ciklus radionica na temu zapošljavanja i samozapošljavanja za žene žrtve nasilja, smještene u „Sigurnoj kući“ udruge „Mirta“.

„**Učimo zajedno o svojim pravima**“ je projekt realiziran u vremenu od 01.07.2007. do 28.02.2008. s partnerskom organizacijom Društvo multiple skleroze iz Splita – DMSS. Cilj projekta bio educirati žene s multiple sklerozom o njihovim ženskim pravima i pravima žena s invaliditetom te ih potaknuti da koriste postojeće i stvaraju nove uvjete za zapošljavanje i samozapošljavanje. Projekt je financirala Vlada RH, Ured za ljudska prava. U okviru projekta održane su 4 radionice i 2 predavanja te je tiskana publikacija „**Prava žena s invaliditetom**“

U Edukacijskom centru Domine u prosincu 2007. izdale smo „**Ženski vodič kroz Split**“ i priredile 15 dnevnu izložbu pod nazivom „**Žene Splita i Dalmacije – ženski vremeplov**“. Priređena izložba rezultat je višegodišnjeg istraživačkog projekta koji za cilj ima oživljavanje ženske prošlosti Splita i Dalmacije. Nakon gotovo dvije godine pripreme i istraživanja ostvarile smo glavni cilj programa – dokazale smo da je u prošlosti Splita i Dalmacije itekako bilo znamenitih žena koje se u povijesnim knjigama i udžbenicima nepravедno izostavljene, a njihov lik i djelo uskraćen povijesnoj, znanstvenoj i široj javnosti. Izložba je priređena u Staroj gradskoj vijećnici na Pjaci. Realizirana je uz financijsku podršku Grada Splita, Službe za kulturu, te manjim dijelom Županije splitsko – dalmatinske, Upravnog odjela za prosvjetu, kulturu i šport.

Izložba je obuhvatila ovih petnaest žena: **Priska i Valerija** (žena i kći cara Dioklecijana, prve Splićanke), **Bira** (sestra Marka Marulića), **Ana Roje** (balerina), **Vinka Šperac** (književnica i feministkinja), **Vinka Bulić** (novinarica, jedna od osnivačica feminističkog Ženskog pokreta u Splitu), **Anka Berus** (prva žena ministrica u hrvatskoj vladi nakon Drugog svjetskog rata), **Cata Dujšin Ribar** (slikarica i pjesnikinja), **Dika Marjanović Radica** (sačuvala dalmatinsku kulinarsku baštinu), **Aida Koludrović** (prva ravnateljica Etnografskog muzeja u Splitu), **Tina Mompurgo** (slikarica), **Marija Monterisi** (jedna od prvih splitskih poduzetnica) i **Asja Kisić** (kazališna i filmska umjetnica). Na izložbi smo slušale mezzosopranisticu, prvakinju opere HNK **Majdu Radić Dešpalj**.

Izložba je postavljena u čast prerano preminule i prebrzo zaboravljene splitske i hrvatske filmske, kazališne i televizijske glumice **Zdravke Krstulović**.

VINKA BULIĆ (rođ Šperac, 1884.-1965.)

Novinarka, publicistkinja, feministica, jedna od osnivačica feminističkog pokreta u vrsna svoga novinarka dnevnika koji između dva „Novo doba“. je bila je njezin rad i interesa i aktivnosti peomašio

Ženskog Splitu. Bila je kroničarka vremena i splitskog je izlazio svjetska rata Po zanimanju kućanica, ali široki raspon društvene daleko interese

kućanice. Jedna je od osnivačica feminističkog ženskog pokreta u Splitu. U veljači 1926. je zajedno s dr. Jelkom Perić sudjelovala je u radu Međunarodne feminističke alijanse u Pragu 1927. Osim u „Novom dobu“, pisala je u „Hrvatskom dnevniku“, „Hrvatskoj reviji“ i drugim časopisima. Posebno je važan njezin tekst „Splitske žene“, objavljen 1927. u časopisu „Nova Evropa“ u Zagrebu u kojem piše o ženskoj prošlosti grada Splita. Bila je planinarka i bavila se humanitarnim radom, skupljajući pomoć posebno za siromašnu djecu splitske Zagore.

Vinka Bulić umrla je u Splitu 1965 godine.

U sam istraživački projekt, kao i u postavljanje i tijek izložbe uložena je golema količina entuzijazma, nesebičnog odricanja i volonterskog doprinosa svih članica, volonterki i volontera Domina, kao i stručnih suradnica i suradnika, od kojih posebno izdvajamo **Nevenku Bezić Božanić**, povjesničarku umjetnosti i konzervatoricu, **Željku Jelavić**, kustosicu zagrebačkog Etnografskog muzeja i aktivisticu Centra za ženske studije, **Anči Leburčić**, pročelnicu Odsjeka za sociologiju, filozofskog fakulteta u Splitu, **Tamaru Visković** i **Maju Munivrano** iz Poglavarstva Grada Splita, Služba za kulturu, te **Zoju Odak**, glumicu HNK Split.

Pozitivna sinergija, rezultirala je jedinstvenom izložbom u gradu koja je naišla na pozitivne kritike i reakcije većine naših sugrađana/ki koji su izložbu vidjeli ili o njoj čitali ili čuli putem medija. Procjenjujemo da je izložbu vidjelo gotovo 2 000 posjetiteljki/a.

Pozitivno je što nam je ova izložba otvorila vrata i usmjerila nas ka novim pravcima istraživanja, za koja se nadamo da će biti prezentirana na novoj izložbi koju planiramo za proljeće 2009.

EKOFEMINIZAM

Ekofeminizam polazi od pretpostavke da patrijarhalna filozofija ističe potrebu za dominacijom i kontrolom žena a isto tako i prirode. Zbog duboko ukorijenjene hijerarhije patrijarhalnog društva koje postavlja čovjeka iznad prirode i muškarca iznad žene, Ekofeminizam povlači paralele između njegovog odnosa prema okolišu, životinjama ili prirodnim resursima i načina na koje ono tretira žene. Opirući se patrijarhatu feministkinje se opiru i uništavanju zemlje. Ekofeminizam nas također podsjeća i na razdoblje čovjekove povijesti prije pojave patrijarhata kada se štovala boginja prirode.

2007, uspjele smo popisati fond knjiga, publikacija i časopisa koje smo vrijedno prikupljale u prvih pet godina postojanja, te smo oformile „**Malu žensku čitaonicu i knjižnicu**“ Domina. Fond knjiga sadrži više od 700 naslova i preko 1000 jedinica građe. Naslovi su obuhvaćene pretežno knjige ženskih autorica, za žene i o ženama, te o civilnom društvu. Većina jedinica je na hrvatskom i engleskom jeziku. Od jeseni 2007. čitaonica je otvorena za javnost. Uređenje knjižnice Domina financirano je sredstvima Hart and Hand Fonda iz San Francisca.

❖ Program medijske vidljivosti organizacija civilnog društva

U 2007. započele smo s medijskim programom „**Građanske inicijative**“. Program traje od 01.01.2007. do 31.12.2009. Program je dio medijske suradnje s Nacionalnom zakladom za razvoj civilnog društva. Cilj je programa kroz neovisnu televizijsku produkciju prezentirati rad organizacija civilnog društva, povećati njihovu vidljivost u medijima, te ideju i koncept civilnog društva približiti široj gledateljskoj publici. Program medijske vidljivosti civilnog društva započele smo 2005. Od tada pa do kraja 2007. snimile smo 26 TV emisija na temu civilnog društva i zaštite prava žena. Emisije su emitirane na lokalnim televizijama.

U 2007., u okviru ciklusa „Građanske inicijative“ snimljeno je i emitirano 6 TV emisija. Emisije su prikazivane na lokalnoj TV Dalmaciji, a obuhvatile su teme nasilja među djecom i prema ženama, probleme beskućnika, korupcije, ekologije i seksualnog odgoja u školama. U svakoj TV emisiji pored priloga o aktivnostima udruga iz grada Splita, emitiran je i po jedna priloga koji pokazuje slična iskustva udruga iz Hrvatske. Prikazane priloge komentirali su gosti u studiju.

Navedeni ciklus od 6 emisija nastavlja se i u 2008. kada će biti obrađene teme s područja ženskog poduzetništva.

❖ Savjetodavni centar za žene

Tijekom 2007 nastavile smo s programom psihološke, liječničke i pravne podrške ženama, kroz individualna i grupna savjetovališta. Naime, u programu rada udruge, a od 2007, i u novom Statutu udruge predviđeno je **prikupljanje materijalnih i financijskih dobara, te stručna (pravna, liječničke, psihološka) i laička psihosocijalna pomoć (psihološka pomoć i pomoć u socijalnoj prilagodbi)**, osobito rad sa ženama žrtvama različitih oblika nasilja i prevencija nasilja među djecom i mladima.

Sve usluge dostupne korisnicama i korisnicima su besplatne.

Program besplatnog savjetovališta (pravnog, medicinskog i psihološkog) za žene i mlade provodi se od 2004. godine. Program je financiran od Grada Splita, te djelom kroz druge projekte od Županije splitsko-dalmatinske; Ureda za ljudska prava Vlade RH, Delegacije Europske komisije u RH.

Korisnice i korisnici savjetovališta su žene, mladi, te članovi obitelji. Prosječno se tijekom jednog mjeseca Savjetovalištu obrati cca 40-50 korisnika/ca. Tijekom 2007 u okviru Savjetovališta održano je 6 predavanja i 10 radionica na temu holističkog pristupa zdravlju te zaštite reproduktivnih i seksualnih prava i zdravlja žena.

U savjetovalištu radi pravnica, liječnica i psihologinja te psihoterapeutkinja.

Savjetovalište surađuje s odvjetničkim uredima Vukičević i Starčević, te s liječnikom dr. Fedorom Matajić, specijalistom opće medicine, dr. Elvira Smajić, specijalistkima opće medicine i primijenjene homeopatije, dr. Petrom Jurić, ginekologinjom, te dr. Željkom Caktaš, ginekologom.

➤ **Aktivizam Domina u 2007.**

U 2007. sudjelovale smo u brojnim aktivnostima van naših redovitih programskih i projektnih aktivnosti. Neke od aktivnosti poput obilježavanja Međunarodnog dana žena ili kampanje „16 dana aktivizma u borbi protiv nasilja protiv žena“, te V-day dok nasilje ne prestane“ pokrenule su i provele Domine, a većinu drugih aktivnosti provele smo u partnerstvu, koaliciji ili umrežene s drugim organizacijama civilnog društva. U nastavku izvještaja donosimo pregled najvažnijih pojedinačnih aktivnosti provedenih u 2007 godini.

- Početkom godine Domine su sudjelovale na međunarodnom, multikulturalnom projektu „**Žene na raskrižju ideologije**“. Projekt je obuhvaćao čitav niz događanja, izložbi, rasprava, audio-video projekcija i instalacija. Većina događanja odvijala se u prostoru Stare grdske vijećnice u vremenu od 20. 01. do 20.02. 2007. Domine su se predstavile s projektom „**Mala ženska čitaonica**“, te smo bile sudionice okruglog stola na temu feminizma i interaktivne instalacije „Indeks žena“, autorice Andreje Kulunčić.

- U trećem mjesecu, već tradicionalno, uključile smo se u svjetsku kampanju za borbu protiv nasilja prema ženama – „**V-day- dok nasilje ne prestane**“. U klopku obilježavanja kampanje održale smo dvije humanitarne predstave autorice Eve Ensler, **Vaginiti monolozni**. Prva predstava prikazana je u Splitu u Geto klubu, a druga u Omišu, u suradnji s Forumom žena SDP-a i u Omišu. Organizatorica događanja u Omišu bila je naša dugogodišnja suradnica i prijateljica, aktivistkinja u borbi za ženska ljudska prava **Anka Mandušić**. Tijekom kampanje ukupno smo prikupile 4.700,00 kn te smo otvorile poseban račun za pomoć mladim ženama žrtvama obiteljskog nasilja. Predstavu je volonterski režirala **Ana Dalbello**, a glumile su glumice amaterke Nataša Pavlov, Sanela Marković, Dragana Gačić- Ivanišević, Iva Vodopivec i Dajana Hem.

- U trećem mjesecu priključile smo se građanskoj koaliciji **Stop rizičnom spolnom odgoju u školama** te u suradnji sa Zelenima Hrvatske i Ligom za prevenciju ovisnosti organizirale **Tjedan o spolnom odgoju u Splitu**. Cilj je kampanje bio informirati mlade o uvođenju zdravstvenog odgoja u školama, te dati priliku mladima da progovore žele li i kakav seksualni odgoj

žele u školama. U sklopu kampanje održana je javna tribina za učenike srednjih škola na kojoj su gosti bili Aleksandar Štulhofer i Suzana Kunac. Tom smo prilikom osim letaka dijelile i prezervative te izvele isječke iz Vagininih monologa. Čitav tjedan provodile smo aktivnu medijsku kampanju zagovaranja prava mladih na seksualni odgoj u školama

- Tijekom čitave godine provodile smo aktivnosti kao članice mreže udruga **BURA** s ciljem borbe protiv korupcije u društvu. U sklopu projekta „**Odgovor civilnog društva na korupciju**“ kao jedna od partnerskih organizacija Partnerstvu za društveni razvoj iz Zagreba (PSD), a u suradnji s DOS-om iz Splita organizirale smo i provele antikorupcijsku kampanju: „**Za sabor čistih ruku**“. U zadnjim mjesecima 2007. godine, u vrijeme najintenzivnijeg provođenja kampanje za izbore u Sabor RH organizirale smo nekoliko javnih akcija dijeljenja letaka i prikupljanja potpisa za izmjene postojećih i donošenja novih zakona, u cilju smanjenja postojeće korupcije u svim segmentima društva. Kampanja se provodila u više gradova Županije Splitsko-dalmatinske (Split, Omiš, Hvar...)

U sklopu istog projekta organizirale smo fokus grupu s novinarima koji prate probleme korupcije i sukoba interesa u regiji, te smo započele projekt istraživanja provedbe javne nabave na području Grada Splita.

- „**Nema nevažnih izbora**“ – kampanja Ženske mreže Hrvatske za više žena u Saboru. Tijekom parlamentarnih izbora u studenom 2007. osim kampanju u sklopu projekta Domina, „Moj glas za 40%“, priključile smo se i provodile kampanju Ženske mreže Hrvatske te izašle na ulice neposredno prije izbora i otvorile „Knjigu žalbe“ za građanke i građane u koju su mogli upisati svoje poruke budućoj vlasti.

- U studenom smo u suradnji s Centrom za mirovne studije iz Zagreba organizirale smo okrugli stol i predstavljanje **ALTER-nato-R-a** – platforme za izgradnju mira kao alternative priključenju RH NATO savezu. Gosti okruglog stola su bili prof. Nikola Visković s Pravnog fakulteta u Splitu, don Ivan Grubišić, te Gordan Bosanac iz Centra za mirovne studije.

- U prosincu smo organizirale okrugli stol na temu. **Žene i sport.** Područje sporta područje je izražene diskriminacije žena. Uspjesi pojedinih sportašica obično su rezultat nesebičnog odricanja i podrške obitelji, a nikako sustavnog društvenog financiranja ili jednakog tretmana žena i muškaraca u sportu. Gosti na okruglom stolu bili su sociologinja Inga Tomić Koludrović i prof. Jakša Miličić. U raspravi su sudjelovali sportski djelatnici, bivši sportaši i sportašice, te sportski novinari.

CYBERFEMINIZAM

Feminizam koji kao osnovno sredstvo za komunikaciju i organiziranje feministkinja diljem svijeta koristi Internet. Vide ga i kao *postljudski* bunt koji udružuje žene i kompjutere protiv stajališta i materijalne stvarnostipatrijarhata koji još uvijek teži njihovom kontroliranju. Neki ga čak nazivaju savezom žena i strojeva. Cyberfeminizamuključuje postojanje raznih ženskih lista (lista **samo** zažene), mreža, *chat* grupa, grupa samopomoći. Bavi se raznim kulturalnim, društvenim i jezičnim analizama, kreira nove slike žena na *Netu*, npr. kiborge,transeksualne osobe,u svrhu suprotstavljanja seksističkom stereotipiziranju i patrijarhatu.

➤ Tim Domina u 2007 činile/i su:

- Goranka Škoprc
- Mirjana Kučer
- Maja Đirlić
- Vesna Matijaš Rakonjac
- Afrodita Suton
- Radmila Miletić Borčić
- Ani Bubić
- Mila Zdravković Kunac
- Bruno Pavletić
- Ivana Alujević
- Ana Vranješ
- Romano Romani
- Renata Drnasin
- Dijana Dergić
- Gordana Bakić

❖ **Financijsku podršku u 2007 pružili su nam:**

- Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva
- Grad Split, Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb i služba za kulturu
- Vlada RH, Ured za ravnopravnost spolova
- Vlada RH, Ured za ljudska prava
- Županija Splitsko-dalmatinska
- Europska komisija
- Hart and Hand Fond, San Francisco

❖ **Mreže i suradnja:**

- Ženska mreža Hrvatske
- Women's Network for Eastern and Western Europe
- Antikorupcijska mreža udruga BURA
- Europsk ženski lobi (EWL)
- Građanske inicijative Beograd
- CESI Zagreb
- Centar za ženske studije Zagreb
- DMSS Split
- Povjerenstvo za ravnopravnost spolova Županije splitsko-dalmatinske
- Forum žena SDP-a Omiš
- Gradovi split, Omiš, Vrgorac.....

Simone de Beauvoir

Simone de Beauvoir (Pariz, 9. siječnja 1908. - Pariz, 14. travnja 1986.), francuska književnica. Svojim zalaganjem za emancipaciju žene i nekonformističkim duhom zauzela je istaknuto mjesto u francuskom egzistencijalizmu ljevičarske orijentacije. Njezini filozofski eseji nastali su pod znatnim utjecajem Sartrovih shvaćanja, kojem je bila životna suputnica, ali se u svojim uspomenama, putopisima i romanima predstavila kao nepristran, hladni promatrač i moralno angažirani sudionik u društvenim i političkim zbivanjima svoga vremena. Među svjedočanstvima i autobiografskim zapisima Simone de Beauvoir ističu se "*Uspomene dobro odgojene djevojke*" i kraći roman "*Veoma blaga smrt*" u kojem je krajnje realistički prikazala posljednje trenutke u životu svoje majke.

❖ **Financijski izvještaj za 2007**

PRIHODI	
Godišnja članarina	1.380,00
Strane i domaće donacije	25.045,53
Sredstva iz državnog proračuna	455,232,47
Jedinice lokalne samouprave	51.000,00
Strani donatori	46.237,47
Vlastita sredstva udruge	33.292,24
Ukupno	612.187,71
RASHODI	
Plaće zaposlenica	143.258,55
Honorari	63.190,28
Troškovi ureda	187.594,78
Troškovi projekata i aktivnosti	225.598,69
Ukupno	432.047,52